

השבת של רבי נחמן מברסלב

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב', סז)

טוב להגיד ולשיר **נַחַם נַחֲמֵן מֵאוֹמֵן** לזכות לכל הישועות

שבת ראה

... ונתן אליך אות או מופת. ונא האות והמופת ... (יג, ב-ג)

איתא בפרק הנחנקין: רבי יוסי הגלילי אומר הגיעה תורה לסוף דעתה של עבודת כוכבים, לפיכך נתנה התורה ממשלה בה, שאפילו מעמיד לך חמה באמצע הרקיע אל תשמע לו, ופרש רש"י: נתנה התורה ממשלה בה, כלומר אפילו תראה אותו נביא מושל ועושה כרצונו, דכתיב ונתן לך אות או מופת, עד כאן לשונו. כל זה שייד לעניין, עד כמה וכמה כח הבחירה מגיע, והבן מאד.

ועיקר כח הבחירה היא על ידי שהשם יתברך העלים והסתיר רצונו בהסתרות והעלמות גדולות, ותלה הכל ברצון האדם, בחינת "והארץ נתן לבני אדם", היינו שהשם יתברך מסר הבחירה להאדם, ובדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו. וכמו שיש כח באדם לשבר תאוותיו ולברח מרע ולעשות טוב, כמוכן יש לו כח להפך, לילך אחר שרירות לבו ולהתגבר ברצונות רעים כאלו, עד שכביכול יכריח רצונו יתברך למלאת תאוותו ורצונו הרע. כמו שרואין שאחד נכסף מאד ברצון חזק לדבר שבקדשה, לנסע לארץ ישראל או להצדיק וכיוצא, ויש לו על זה מניעות רבות ועצומות, והוא כמעט מן הנמנע ולמעלה מדרך הטבע אף על פי כן יוכל להתגבר בחשק גדול כזה וברצונות וכסופים חזקים כל כך, עד שהשם יתברך עושה רצונו ומסבב עמו בדרכים נפלאים

ובהשגחה נפלאה שלא כדרך הטבע, עד שזוכה להוציא מחשבתו הטובה מן הכח אל הפעל. אבל את זה לעמת זה עשה אלקים, שגם ההולך לדבר עברה, חס ושולם, או לילך למרחקים לאבד נפשו לדעת, ללמד חכמות חיצוניות וכיוצא, ויש לו גם על כן על זה מניעות רבות ועצומות, והוא כמעט מן הנמנע וברצון כדרך הטבע, רק הוא מתגבר ברשתו ברצון חזק כזה, עד שהשם יתברך מסבב עמו כל כך עד שבה לשם, וכל זה מחמת גדל כח הבחירה, כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו. אך החלוק וההפרש יכולין הכל להבין:

כי זה האיש הכשר, כל יסוד כוונתו ורצונו בשביל התכלית האמתית הנצחית, לפרש מתאוות עולם הזה הכלה והנפסד ולעשות רצונו יתברך, שזה עיקר התכלית, והשם יתברך עושה עמו נפלאות למלאת רצונו, ואז בודאי אשרי לו בעולם הזה ובעולם הבא; וזה ההפך כל כוונתו ורצונו לתאוות עולם הזה ושרירות לבו הרע, ועל ידי זה יורד לבאר שחת ואחריתו עדי אבד.

וזהו גם כן מה שאמר רבותינו ז"ל (בראשית רבה פרשה ג) אור אלו מעשיהם של צדיקים, חשך אלו מעשיהם של רשעים, ועדיין איני יודע באיזה מהם הוא חפץ, תלמוד לומר: וירא אלקים את האור כי טוב וכו'. היינו שהרשעים מהפכים חשך לאור ואור לחשך, שקר לאמת ואמת לשקר עד שאי אפשר לידע באיזה מהם ה' יתברך חפץ, לכן נאמר: וירא אלקים את האור כי טוב, ואמר רבותינו ז"ל (שם) שראה שאין העולם כדאי להשתמש בו ועמד וגונו לצדיקים לעתיד לבוא. היינו שמי שחפץ לידע הדרך באיזה מעשים ה' יתברך חפץ יתקרב לצדיקי אמת, כי אצלם נגנו האור הטוב וילך בדרכיהם והסתכל מעודו עד סופו, מבחורות עד זקנותו, על תכליתו הנצחית ואז ידע האמת באיזה מהם חפץ ה' יתברך:

ועיין בסנהדרין פרק ארבע מיתות (דף סה) מאמר רבותינו ז"ל: תניא 'יודרש אל המתים' זה המרעיב עצמו וכו'. וכשהיה רבי עקיבא מגיע למקרא זה היה בוכה: ומה המרעיב עצמו כדי שתשרה עליו רוח טמאה שורה עליו רוח טמאה, המרעיב עצמו שתשרה עליו רוח טהרה על אחת כמה וכמה, אבל מה אעשה שעוונותינו גרמו לנו שנאמר (ישעיה נט) ועונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם. (הלכות ברכת השחר – הלכה ה, אותיות עח עט לפי אוצר היראה - יראה ועבודת, אות ט)

... ולא ירע לבבך בתתך לו ... (טו, י')

עיקר הצדקה היא על ידי משפט, וזה בחינת מה שהזכירה תורה ולא ירע לבבך בתתך לו, כי רע הלב זה בחינת פגם המשפט התלוי בלב, כי עיקר

תיקון הצדקה הוא על ידי משפט שהוא ההפך מרע הלב, כי העשיר צריך לשפוט את עצמו ולהבין כי בודאי השם יתברך עושה עמו חסד גדול שאינו ראוי אליו כלל, ונותן לו שפע ממון ועשירות, מה שכמה אנשים צדיקים וטובים ממנו אלפים פעמים, חיייהם תלויים מנגד ואין להם שום פרנסה וסובלים דחק גדול רחמנא לצלן, על כן בודאי אין הדין נותן שאהיה כפוי טובה נגד השם יתברך, ובודאי חובה עלי לתת להשם יתברך חלקו אשר הזהירנו לתן לעניים. כי באמת הכל שלו יתברך, רק שהשם יתברך חמל ולא הכביד על האדם לצוות עליו לתת ארבעה חלקים להעני וחלק חמש לו, כי בודאי כך היה המידה כי האדם העובד עבודת פרך אצל חברו ומכניס רוח גדול לחברו, אף על פי כן אינו נותן לו שכר עבודתו אפילו חלק מחמש רק איזה שכר קצוב, מכל שכן האדם אצל השם יתברך שהכל מהשם יתברך ואנחנו שלו וכל אשר לנו שלו, ואנחנו צריכים לחסדו ולטובתו וישועתו בכל עת ורגע ומבלעדו אין לנו מלך גואל ומושיע פודה ומציל ומפרנס וכו', בודאי ראוי לנו להחזיר הפיקדון לבעליו ולחלק לצדקה כל מה שמרוויח, רק לקח לעצמו פרנסתו בצמצום. מכל שכן שהשם יתברך מקל עלינו מאד ומצוה עלינו שיתנו על כל פנים מעשר או חמש, וגם הוא מבטיחנו לתן לנו ברכה בכפלים בזכות הצדקה, וגם בעולם הבא לא יקפח שכרנו, בודאי ראוי לתן חלק השם יתברך לעניים בשמחה רבה, אם יחשב דרכיו וישפוט עצמו באמת, ואז יזכה להכניע רע הלב על ידי המשפט ויקים ולא ירע לבבך בתתך לו ואז הצדקה בשלמות, כי אז מאיר בצדקה בחינת משפט, שעל ידי זה יוכל להציל את העני מן העניות לגמרי על ידי בחינת המשפט שמאיר בו, על ידי הצדקה שנותן לו. (הלכות גבית מלוה – הלכה ג, אות ד לפי אוצר היראה - צדקה וגמילות חסדים, אות סג. ועיין ממון, אות צב)

מכתב

(ספר אבי הנחל א' - מכתב קי"ג)

ב"ה, ז' ניסן תשל"ב ירושלים.

לכבוד עטרת ראשי ועטרת האמת עטר לראשו, אשר בו בחר ה' מכל ישראל והעיר את רוחו והבעיר את לבבו כאש בוערת להבעיר ולהדליק לב ישראל אל הנחל נובע, אשר בגדל כחו כל ישראל יתקנו בשלמות ויתהפכו כלם לה' יתברך, אפילו הרחוקים לגמרי ידעו את ה' ויתנו לו כתר מלוכה. ברכה ושולם וחיים אין קץ.

כל ימי חי לא יסיפיקו לרנן ברינונים ולומר לפני ה' כל היום וכל הלילה ולהלל לה' על גדל נוראות חסדו ונפלאותיו שעשה עמדי, אשר נתן לי חן אמת ואהבת אמת ורחמים גדולים בלבו החס והנעים לעמד בעזרי וללחם בעדי בחירוף נפש מלחמה חזקה שיהיה לי מקום מקדש לעבד בו עבודת הקדש, תורה ותפלה והתבודדות ושיחה ביני לבין קוני וכו'. ועתה אחרי כל הטוב והחסד הנורא הזה אשר עשית עמדי, אשיחה ואעלצה לבשרך בשורה טובה ומזל טוב מהישועה החדשה והפליאה מאד שנולדה לנו בטבריא בליל פורים לפני קריאת המגלה, כי הרב הראשי מטבריא עשה בקשתו ורצונו בשלמות ובלב שמח, הוא הזמין אותי לביתו וכבד אותי ביותר ואמר לי, דע שאני נותן לך מתנה לכל ימי חיך חדר הכי נאה ויפה בקומה ג' בבניין החדש של הישיבה על ציון התנא רבי מאיר בעל הנס. גם מטה ומזרן חדש וכסא וארון ספרים. והוא ברך אותך בהתעוררות והתלהבות גדול על שזכה אותו בדבר גדול כזה, ואמר ברתת הפסוק "אשרי העם שככה לו", שיש איש חסד כזה בבר גול כזה, ונעשה נעימה ורחוקה כזאת, והוא מכון את זה בכל פעם שמגיע להפסוק "אשרי העם שככה לו".

מי יוכל למלל ולבאר גדל הפלגת ערך מצוה אצילה ונחמדה זו שעל-ידיה נתגדל ונתייקר כבוד ה', ונעשה ממנה שעשועים נוראים ונחת גדול לה' יתברך בכל העולמות. אלמלא לא באת לעלמא אלא בשביל זה לבד - די. מה טוב חלקך ומה נעים גורלך בזה ובבא, אשריך שזכית לכך.

לזכרון נעה מוריני ר' ישראל בער יאודסר בן ר' אייזיק שלמה, זע"ל

הדבר הפלא הזה נתוודע ונתפרסם ועשה רעש גדול בכל העיר טבריא וכל מהללים ומפליאים ומברכים את כבודו בכל לבבם ונפשם. תשואת חן חן הרבה ורב תודות וברכות מעמקא דלבא על החסד הזה ועל כל הטובות והחסדים הרבים הגומל עמי בכל כחו בכל פעם בכל עת, ישלם ה' פעלו הטוב וימשיך עליו ועל ביתו ישועה ורחמים ושלוש וחיים טובים ארכים של הבעטלירס הקדושים ונוראים מאד. אם היית יודע מעט מזעיר כמה וכמה החית אותי עם הבתים הקדושים האלו אשר יגעתי וטרחת עליהם כל-כך כדי שאוכל לעבד ה' באמת בלב שלם, בודאי היית שמח וחוזק לרוץ בכל כחך אל המנהיג האמת נחל נובע, שהוא משה משיח שעוסק גם עכשיו להעלותנו אפילו משמד לרצון. וה' יתברך יתן לכם פסח כשר ושמח, ונגילה ונשמחה בו.

עבדו ואוהבו הנאמן, הקשור בלבו בקשורא ויחודא חדא ברחימותא וחביבותא סגי (בקשר וחבור אחד באהבה וחביבות רבה) לעד ולעולמי עולמים, הזוכרו ומזכירו תמיד לפני ה' לברכה ושלוש וחיים אין קץ.

ישראל בער אודיסר

שיחות

8 ... אשתו של שזר אמרה לו שייגרושו: "הם ייתנו לך חופש, שתלך, אתה נשיא? יש לך חברים כאלו, כמו ישראל בער? אתה נשיא?!" אם היו מתגרשים היה יותר טוב, היו כל העולם יודעים שהנשיא גרש את אשתו בשביל רבי נחמן, יש הרבה שגרשו הנשים, יהיה עוד אחד, כולם יודעים שהיה גטים הרבה, הרבה מאד, והיה צעקות ובכיות מהילדים: "אבא, אבא, אבא, אבא, מדוע לא רואים אותך?!", הוא אמר להם: "שאני גרוש כבר". שזר אמר: "זה המכתב יביא הגאולה", הוא לא היה משוגע, הוא דיבר בכל לב, "המכתב הזה זה יביא הגאולה". אם היה חי, היה מרקד... אני מברך אותך שתכתוב ותזכור

תמיד "ג' נח", שלא תסיח דעתך רגע, יש לנו ולכל ישראל יש לנו רפואה כזה לכולם, לכולם... ככה הוא אמר, הוא רפואה לכל ישראל, וכולם יקבלו תיקונים ממנו... צריך ללכת ברחוב, עם כלי זמר, ולשיר לכולם שידעו "ג' נח נחמ' נחמון מאומון", מדוע אתם ישנים? ברוך השם אני מרגיש ריח של ברסלב... אני קיבלתי אבנים, אני לא רק אומר, אני קיבלתי כל הביזיונות וכל הצרות, חוץ מזה שלא היה לי לחם... אם יש כבר "ליקוטי מוהר"ן בעולם, משיח יגיד לנו מה זה "ליקוטי מוהר"ן", רבנו הקדוש אמר: "משיח יגיד פירוש על הליקוטי מוהר"ן", אף צדיק לא אמר שמשח יגיד פירוש על הספר שלו, רק רבנו הקדוש הוא אמר: "משיח יגיד פירוש על הליקוטי מוהר"ן", כל דיבור הוא פירש לנו, כל מה שיש לנו, כל הצרות מה שיש לנו, לעזור, להושיע ולהציל, לרפאות, להחיות, והוא הכין כבר הכל. אם צריכים להחיות מת? יכולים להחיות מתים, "המחזיר נשמות לפגרים מתים". כל העולם היו חולקים, לא רצו, "ליקוטי מוהר"ן!": לא! כל לילה שעוברת אינני יודע איך אני קם, איך יש לי רוח חיים, אינני יודע איך אני חי בעולם, איזה מקום ואיפה הוא? דיבור אחד מספר "ליקוטי תפילות", מספר תהלים, מי שמע רק דיבור אחד מספר תהלים, מספר "ליקוטי תפילות", נעשה אדם חדש, לא ידע מקודם הניגון של "אשת חיל", הוא נעשה חדש, רבי ישראל (קרדונר) היה מתפלל ביחידות בבית, ונעשה התעוררות כזה, כמה נפשות ישראל הם שמעו התעוררות כזה, דיבורים כאלה, קדושה, אור כזה, אז נתחדשו לגמרי. נעשה עוד משוגעים, יש כבר משוגעים חדשים...

(לקוטי עצות - צדיק, סימן עג-עו)

עצות ותפילות

ומקרב עצמו אליו אפילו אם לא יקבל ממנו כלל, זה בעצמו טוב מאד כי על ידי האמונה וההתקרבות לבד נאכל הרע שלו ונתהפך למהות הצדיק. ובלבד שיהיה כוונתו לשמים. אבל מי שנוסע ומקרב עצמו לצדיקים בשביל כונה אחרת, לא יועיל לו ההתקרבות כלל (לקוטי מוהר"ן, סימן קכט).
התקרבות הצדיק מבטל הגדלות וכן מבאר לעיל אות י"ז. על כן זה סימן אם הוא מקשר להצדיק באמת, אם יש לו שפלות (שם, סימן קלח).
אם הוא מקשר להצדיק יוכל להרגיש קדשת יום טוב. ועל ידי זה מעלה מלכות דקדשה מבין הקליפות, ונופל מלכות הרשעה (שם).

עיקר ההתקשרות הוא אהבה. שיאהב את הצדיק אהבה שלמה שיהיה נפשו קשורה בנפשו, עד שעל ידי אהבת הצדיק יתבטל אהבת נשים בבחינת נפלאות אהבתך לי וכי' (שם).

... יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שתזכני ברחמיך הרבים, להתקרב באמת לצדיקים אמתיים, ולהתקשר בהם באמת בלב ונפש חפצה, באהבה רבה ועזה מנקדה שבלב באמת. ואזכה לאהב אותם באהבה גדולה כל כך, עד שתגדל ותתפלא אהבתם אצלי מאהבת נשים, עד שיתבטל ממני אהבת נשים ותאוות המשגל על-ידי התגברות אהבת הצדיקים. חוס וחמל עלי, וזכני לאהבת הצדיקים באמת, ועל-ידי-זה אזכה להתקשר בהם בהתקשרות גדול וחזק, ותהיה נפשי קשורה בנפשם בקשר אמיץ וחזק מעתה ועד עולם, לעולמי עד ולנצח נצחים. רבונו של עולם, אתה ידעת גדל רחוקי מעונה אמתית, "כי בער אנכי מאיש ולא בינת אדם ליי". ובעוונותי הרבים, איני יודע כלל מהו עונו אמתית, כי עונו גדולה מהכל. רחם עלי בעל הרחמים, וזכני לקדשת יום טוב באמת, עד שאזכה על-ידי-זה לידע ולהכיר היטב מעלת גדלת הצדיקים האמתיים, עד שאתבטל נגדם בתכלית הביטול, ועל-ידי-זה יתבטל ממילא ממני כל מיני גאות וגבהות וגדלות וגסות ופניות מכל מה שהפה יכל לדבר והלב לחשב, עד שאזכה לענוה אמתית כרצונך הטוב באמת: (לקוטי תפילות - צ"ט)

סיפור

(ספר ימי מוהר"ת [רבי נתן] - סימנים קי-קיא)

... בשנת תקצ"ב נפטרה בת רבנו זכרוננו לברכה הצדקת מרת שרה זכרונה לברכה מקרימינטשוק ונשא רבי אייזיק בעלה את אחותה הצדקת מרת אדל תחיה תכף סמוך למיתת שרה אשתו הנ"ל, ונסענו אני ורבי נפתלי נרו יאיר יחד לקרימינטשוק והיינו שם על החתונה ובדרך הלוכי וחזירתי משם הייתי באומין ועסקתי בהבניין ואז באותה השנה היא שנת תקצ"ב הנ"ל הגבתי הבניין דהיינו העמדת העמודים וכי' כנ"ל אחר כך הגיע שנת תקצ"ג ועדיין לא נגמר הבניין אפילו להתפלל, והכרחנו גם באותה השנה לשכר הדירה אצל רבי זלמן באומין ובתחילת שנת תקצ"ג הנ"ל בראש חדש כסלו הייתה החתונה של רבי שמחה-ברוך בן רבי אייזיק הנ"ל עם בת דודתו בת אדל הנ"ל שהייתה אז אשת רבי אייזיק כנ"ל והייתי גם כן על החתונה בקרימינטשוק.

וגם אז נסעתי דרך אומין בהליכה ובחזרה ועסקתי בהבניין גם אחר כך בכל הקיץ עסקתי בהבניין והיו לי מניעות רבות מחמת ממון, והשם יתברך ברב נפלאותיו גבר חסדו עלינו עד שגמרנו הבניין של הבית המדרש בעצמו באותה השנה, וזכינו להתפלל בתוכו בראש השנה שנת תקצ"ד, והוא הפעם הראשון שזכינו להתפלל בבית המדרש שלנו מי ימלא גבורות ה' מי יספר עצם נפלאותיו בזה עד הנה עזרונו רחמינו ונפלאותיו אשר לא יאמן כי יספר, ברוך השם יתברך אשר עזרנו עד כה. ועדיין לא נגמר אז גמר הבית והדירה שצריכין לבנות סמוך להבית המדרש, ובאותה השנה היא שנת תקצ"ד נפטר רבי אייזיק זכרוננו לברכה בקרימינטשוק בימי חנכה והניח צואה, וצוה לתת לאנשי שלומונו בפרט על הבית המדרש סך רב, ונסעתי לקרימינטשוק עבור זה עם הרב דפה, ויש בזה הרבה לספר ולא קיימו הצואה ולא קבלנו שם רק כלי הקודש של כסף וסך מועט.

ובסוף אותה שנה עסק רבי נפתלי לגמר בניין הבית דירה בשבילו שהתחלתי לבנות תחת הגג של הבית המדרש ולתקן הגג וסתר הגג הראשון ובנאו מחדש, אבל לא גמר בניין בית דירתו שבבית המדרש שלנו הנ"ל והתפללו פעם שנייה בשנת תקצ"ה בבית המדרש אבל שאר הבניין עדיין לא נגמרו כנ"ל.

... ובאותה השנה היא שנת תקצ"ה, עברו עלינו צרות רבות, רחמנא לצלן, כי נתעורר המחלקת מהרב מסאווראן ברציחה כזאת אשר לא נשמע מעולם, כאשר יבאר להלן בקונטרס מיוחד וכבר הצילנו השם יתברך ברחמינו ונפלאותיו הרבה, ברוך השם שלא נתנו טרף לשניהם, אבל עדיין חורקים שנים עלינו ואנחנו כלנו בפרט אנכי היינו בסכנות גדולות, אך לה' הישועה ה' לי לא אירא וכי' ה' לנו בעזרונו וכי' רבות עשית אתה ה' אלקי וכי' גם עתה אל יעזבונו ואל יטשנו וגוי', עד זקנה ושבה, אלקים על תעזובנו, עד אגיד זרועך לדור, לכל יבא גבורתך, אמן: